

Dr hab. ANNA JURKOWSKA-ZEIDLER, prof. UG
Katedra Prawa Finansowego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Gdański

Gdańsk, 1 grudnia 2019 r.

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ
mgr Doroty Sowińskiej-Kobelak pt. „Opinia biegłego
jako narzędzie nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego i dowód w
postępowaniu administracyjnym”
Olsztyn 2019, ss. 295, promotor: dr hab. Mariola Lemonnier, prof. UWM

Zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789 ze zm.) rozprawa doktorska, przygotowywana pod opieką promotora, powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz wykazywać ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w danej dyscyplinie naukowej oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Po ocenie treści rozprawy pt. „Opinia biegłego jako narzędzie nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego i dowód w postępowaniu administracyjnym” napisanej przez mgr Dorotę Sowińską-Kobelak mogę stwierdzić, że ustawowe wymogi zostały w tym przypadku w pełni zrealizowane. Przemawiają za tym następujące spostrzeżenia i oceny.

I. Wybór tematu rozprawy

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska poświęcona jest jednemu ze specyficznych niewładczych narzędzi nadzoru Komisji Nadzoru Finansowego nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi (dalej określanymi jako kasy) – opinii biegłego w ponownym badaniu sprawozdania finansowego.

Podjęta w dysertacji tematyka badawcza jest złożona, poznawczo interesująca, a co więcej ważna praktycznie.

Komisja Nadzoru Finansowego (dalej: Komisja lub KNF) działa na mocy ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 298). Zgodnie z ustawą o nadzorze nad rynkiem finansowym KNF sprawuje zintegrowany nadzór nad rynkiem finansowym, który obejmuje: nadzór bankowy, nadzór emerytalny, nadzór ubezpieczeniowy, nadzór nad rynkiem kapitałowym, nadzór nad instytucjami płatniczymi, biurami usług płatniczych, instytucjami pieniądza elektronicznego, oddziałami zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego, nadzór nad agencjami ratingowymi, nadzór uzupełniający nad instytucjami kredytowymi, zakładami ubezpieczeń, zakładami reasekuracji i firmami inwestycyjnymi wchodzącymi w skład konglomeratu finansowego, nadzór nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi i Krajową Spółdzielczą Kasą

Oszczędnościowo-Kredytową, nadzór nad pośrednikami kredytu hipotecznego oraz ich agentami, a także nadzór w zakresie przewidzianym przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2016/1011 oraz 2017/2402. Dostrzec należy, że z dniem 1 stycznia 2019 r., nastąpiły zmiany formuły ustrojowej KNF wynikające z uchwalenia ustawy z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku (Dz. U. poz. 2243). Mocą tej ustawy utworzono Urząd Komisji Nadzoru Finansowego jako państwową osobę prawną, której zadaniem jest zapewnienie obsługi Komisji Nadzoru Finansowego i Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego. Komisja Nadzoru Finansowego i Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego uzyskali status organów nowo utworzonego Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego.

Celem nadzoru nad rynkiem finansowym jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania tego rynku, jego stabilności, bezpieczeństwa oraz przejrzystości, zaufania do rynku finansowego, a także zapewnienie ochrony interesów uczestników tego rynku. W tym zakresie KNF została wyposażona w szereg kompetencji nadzorczych, mających charakter prewencyjny, ale też sankcjonujący.

Spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe zostały objęte nadzorem publicznym Komisji Nadzoru Finansowego 27 października 2012 r., pozostając do tej pory pod nadzorem Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej (dalej: Kasa Krajowa). Działalność spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych reguluje ustawa z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2386 z późn. zm.), dalej określana jako ustawa o skok. W zasadzie od samego początku sprawowania przez KNF nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi rozpoczęła się intensywna i głęboka restrukturyzacja tego sektora, wymuszona jego sytuacją finansową. W toku sprawowania nadzoru objęto większość kas postępowaniami naprawczymi, wiele z nich zostało przejętych przez inne podmioty rynku finansowego bądź połączonych z innymi podmiotami rynku finansowego, w kilkunastu wprowadzono zarząd komisaryczny w konsekwencji stawiając je w stan upadłości. Według raportu KNF na koniec 2013 r. 32 spośród 55 kas objętych zostało programem naprawczym, gdyż groziło im ryzyko niewypłacalności. (Informacja o sytuacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w roku 2013, UKNF, Warszawa, 29 kwietnia 2014 r.). Według „Sprawozdania z działalności Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego oraz Komisji Nadzoru Finansowego w 2018 roku” (Warszawa, 19 kwietnia 2019r.) aktywa spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych na koniec IV kwartału 2018 r. wynosiły ponad 9,6 mld zł. Według danych sprawozdawczych sektor skok w 2018 r. odnotował stratę netto w wysokości 2,7 mln zł. Na koniec 2018 r. 20 kas objętych było postępowaniami naprawczymi. Na koniec II kwartału 2019 r. działalność prowadziło 26 kas, w porównaniu do II kwartału 2018 r. ich liczba zmniejszyła się o 7 kas, w związku z przejęciem 2 kas przez banki krajowe

oraz przejęciem 5 kas przez inne kasy („Informacja o sytuacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w II kwartale 2019 r.” Warszawa, październik 2019 r.). Kasy prowadzące działalność na koniec II kwartału 2019 r. wykazały w sprawozdawczości zysk netto w wysokości 18,22 mln zł. Na koniec II kwartału 2019 r. 14 kas i Kasa Krajowa objętych było postępowaniami naprawczymi, przy czym 4 kasy realizowały programy zaakceptowane przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Jak obrazują powyższe dane sytuacja finansowa spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych w ostatnich latach była różna, zaś proces restrukturyzacji tego sektora ciągle trwa. Ma to znaczenie dla oceny stabilności i bezpieczeństwa rynku finansowego oraz ochrony depozytów członków kas. Z tego względu wybór tematu dysertacji należy uznać za trafny, a samą pracę za ważną i potrzebną z uwagi na potrzeby praktyki oraz niezbędność ciągłego doskonalenia polskiego ustawodawstwa w obszarze funkcjonowania nadzoru finansowego.

Tytuł rozprawy doktorskiej jest sformułowany w sposób zwarty i komunikatywny. Niemniej jednak nie do końca prawidłowo oddaje treść dysertacji, która koncentruje się wyłącznie na specyfice nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi. Dlatego też uzasadnione byłoby uszczegółowienie tytułu lub dodanie do istniejącego krótkiego podtytułu wskazującego na podjęcie się rozwiązania podjętego problemu naukowego w zakresie nadzoru Komisji Nadzoru Finansowego nad sektorem spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. To jednak dotyczy już przygotowania książki do druku.

II. Cel rozprawy, tezy i metody badawcze

Cel i zakres pracy, a także metody w pracy wykorzystane, zostały dobrze przedstawione przez Autorkę już we Wstępie.

Klarownie i czytelnie zostaje określony cel rozprawy, którym jest „uzyskanie odpowiedzi na pytanie, czy w postępowaniach administracyjnych prowadzonych przez Komisję Nadzoru Finansowego, związanych z pogarszającą się sytuacją kasy, posłużenie się dowodem uzyskanym poza tym postępowaniem, tj. opinią biegłego rewidenta powoływanego w trybie art. 62d ustawy o skok, jest konieczne dla ustalenia stanu faktycznego przez organ.” (s. 7-8). Dalej Autorka formułuje kolejne pytania badawcze : „Czy Komisja może posłużyć się dowodem pozyskanym poza postępowaniem administracyjnym? Czy organ nadzoru, prowadząc postępowanie administracyjne, powinien zastosować się do normy wynikającej z art. 84 Kpa i uzyskać opinię przez powołanego biegłego, w trybie przewidzianym w tym przepisie, w celu ustalenia stanu faktycznego? Jakże względy kierują organem i jakie względy przy tym przeważają w procesie ustalania stanu faktycznego za powołaniem biegłego zgodnie z art. 62d ustawy o skok?”. Mam wrażenie, że w zasadzie są to szczegółowe pytania badawcze a ustalony przez

Doktorantkę cel badawczy wyraża się we wcześniejszym stwierdzeniu, że „W związku z tym, iż w ostatnich latach sektor spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych jako jedyny wśród instytucji finansowych podlegał silnym zmianom związanym z pogarszającą się sytuacją ekonomiczno-finansową tych podmiotów – procesami połączeń, przejęć i upadłości, istotne jest wskazanie roli, jaką w tych procesach odgrywała Komisja Nadzoru Finansowego i stosowane przez nią narzędzia nadzorcze będące w gestii tego organu. Istotne jest rozważenie tego w jaki sposób organ nadzoru zareagował na skutki kryzysu w tym sektorze rynku finansowego ze względu na konieczność podejmowania działań mających na celu stabilizację rynku finansowego, jak i wzmocnienie ochrony jego słabszych uczestników. Jakimi narzędziami prawnymi może posłużyć się Komisja w sytuacji, w której samodzielne działania kasy są już niewystarczające do poprawy jej sytuacji gospodarczej?” (s. 6).

Wobec tak sformułowanego celu i zamierzeń badawczych Autorka postanawia „spojrzeć na ten dynamiczny proces przede wszystkim z perspektywy dowodów jakimi są opinie biegłych, a w następnie odpowiedzieć na pytanie, czy warunkiem niezbędnym i koniecznym podjęcia przez Komisję decyzji o nałożeniu na kasę obowiązku wszczęcia postępowania naprawczego kasy, było zlecenie przez Komisję, będącą wyspecjalizowanym organem władzy publicznej, zbadania historycznych danych finansowych kasy przez biegłego rewidenta w trybie art. 62d ustawy o skok, czy też Komisja Nadzoru Finansowego ma wystarczające kompetencje i narzędzia do ustalenia w sposób samodzielny tego stanu, a jedynie w wyjątkowych przypadkach powinna zastosować tryb przewidziany w art. 84 Kpa, w którym to przepisie przewidziano prawną możliwość powołania przez organ administracji publicznej biegłego w toczącym się postępowaniu administracyjnym?” (s. 8).

Takie jasne sformułowania znakomicie ułatwiają odczytanie intencji Autorki a także czynią uzasadnioną postawioną przez Nią hipotezę badawczą, zgodnie z którą: „regulacje prawne, dotyczące możliwości zlecenia przez KNF przeprowadzenia przez biegłego rewidenta badania prawidłowości i rzetelności sprawozdania finansowego kasy, przyjęte w ustawie o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, na podstawie których wydawana jest opinia przez biegłego rewidenta, stanowią w postępowaniu administracyjnym prowadzonym przez KNF, którego przedmiotem jest nałożenie na kasę obowiązku wszczęcia postępowania naprawczego kasy, niezbędny dowód oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej kasy (...)” (s. 9).

W konsekwencji metodologiczna konstrukcja rozprawy jest prawidłowa, co ułatwia powiązanie rozważanych treści w kolejnych rozdziałach z osiągniętymi konkluzjami. Należy przy tym docenić fakt, że Doktorantka bardzo dobrze porusza się tak na gruncie prawa rynku finansowego, postępowania administracyjnego, jak i prawa bilansowego, co ma ważne odniesienia praktyczne.

Autorka posługuje się w pracy przede wszystkim analizą dogmatyczno-prawną. Uzupelniająco wykorzystuje także metodę prawno-porównawczą i historyczno-prawną. Taki wybór metod badawczych ze względu na charakter podjętego tematu jest prawidłowy i nie budzi zastrzeżeń.

III. Treść i konstrukcja rozprawy

Przyjęty przez Autorkę układ dysertacji odznacza się spójnością i logicznie uzasadnionym układem rozdziałów. Treść rozprawy liczącej 295 stron ujęta jest w pięciu rozdziałach; są to: I. Specyfika kas oszczędnościowo-kredytowych na rynku finansowym; II. Komisja Nadzoru Finansowego. Narzędzia nadzorcze związane z sytuacją finansową kas; III. Biegły w świetle ustawy o skok; IV. Dowód z opinii biegłego w rozumieniu art. 84 Kodeksu postępowania administracyjnego; V. Sanacja spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych. Wnioski końcowe są zestawione osobno w Zakończeniu rozprawy.

Dla jasności i klarowności ustaleń odnoszących się do sformułowanej hipotezy oraz pytań badawczych byłoby lepiej, gdyby Autorka, po każdym z rozdziałów, w ramach podsumowania, formułowała na bieżąco wnioski odnoszące się bezpośrednio do przedstawianych zagadnień. Takie ujęcie sprzyjałoby niewątpliwie większej spójności argumentacji.

IV. Ogólna ocena merytoryczna treści rozprawy

Jednoznacznie uznać należy, że recenzowana rozprawa doktorska ma oryginalny charakter oraz dotyczy zagadnień doniosłych z punktu widzenia prawa rynku finansowego. Postępowania naprawcze w sektorze spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, a także dość bogate orzecznictwo sądowe związane z tematem badania sprawozdania finansowego kasy w trybie art. 62d ustawy o skok, uzasadnia praktyczną doniosłość i aktualność podjętego przez Doktorantkę zagadnienia.

Kompleksowe podejście do analizowania regulacji prawnych dotyczących opinii biegłego jako narzędzia nadzorczego KNF dla oceny sytuacji ekonomiczno-finansowej spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej umożliwiło Autorce zaprezentowanie istotnych zagadnień problemowych o charakterze dogmatyczno-prawnym oraz bogatego orzecznictwa sądów administracyjnych w zakresie tej tematyki. Regulacje składające się na procedurę badania prawidłowości i rzetelności sprawozdania finansowego kasy w postępowaniu administracyjnym prowadzonym przez KNF, odpowiedzialność biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, postępowanie naprawcze w kasie przedstawione zostały wszechstronnie, analitycznie i wnikliwie. Zastosowane metody badawcze oraz prawidłowy dobór literatury, źródeł normatywnych i orzeczeń umożliwiły sformułowanie przez Doktorantkę trafnych wniosków i ocen a także licznych postulatów *de lege ferenda*. Dlatego też, uznać należy, że recenzowana dysertacja stanowi udane

przedsięwzięcie naukowe i świadczy o umiejętnościach badawczych jej Autorki.

Przedstawiona do recenzji dysertacja doktorska świadczy o dużej wiedzy Autorki z zakresu podjętej tematyki. Porusza Ona w pracy niemalże wszystkie niejednoznaczne i dyskusyjne aspekty wiążące się z weryfikacją stanu sytuacji ekonomiczno-finansowej kasy w trybie nadzorczym. Na uznanie zasługuje to, że w niemalże każdym problemowym aspekcie przedstawianych zagadnień Doktorantka zajmuje stanowisko, wyrażając własne poglądy i opinie. Dowodzi to Jej umiejętności krytycznego spojrzenia na obowiązujące regulacje prawne oraz formułowania trafnych ocen i wniosków.

Doniostym wyzwaniem dla ustawodawcy, w kwestii regulacji nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi, jest stworzenie takich rozwiązań, które prowadziłyby do adekwatnego, odmiennego niż dla banków, traktowania na rynku finansowym, także w sferze nadzorczych wymagań ostrożnościowych. Co więcej, w działalności kas, opierających się na instytucji członkostwa, zawsze istnieje także konieczność wyważenia interesu publicznego i interesu członków, będących współwłaścicielami kasy. Aktualne jest zatem w kontekście tematyki pracy pytanie o efektywność i adekwatność nadzoru Komisji Nadzoru Finansowego nad kasami, biorąc pod uwagę ewolucję, która zaszła w strukturze tego nadzoru?

V. Ocena szczegółowa treści rozprawy

Pierwszy rozdział dysertacji poświęcony został ukazaniu specyfiki kas oszczędnościowo-kredytowych na rynku finansowym. Została w nim przedstawiona w skrócie historia kas oraz kolejne regulacje prawne ich działalności. W tym rozdziale zabrakło jednak przedstawienia danych empirycznych, dostępnych w raportach KNF (Informacje o sytuacji skok), Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (Raporty Roczne) oraz Narodowego Banku Polskiego (Raporty o stabilności systemu finansowego) o aktualnej sytuacji finansowej kas, stopnia koncentracji kapitałowej w sektorze, wartości udzielonego wsparcia w procesie restrukturyzacji kas oraz wpływie sektora na stabilność krajowego systemu finansowego. A te właśnie dane mają kapitalne znaczenie dla ustalenia znaczenia kas dla rynku finansowego.

W rozdziale drugim, w rozważaniach dotyczących Komisji Nadzoru Finansowego i powierzonych jej zadań i przysługujących kompetencji nadzorczych związanych z sytuacją finansową spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych Autorka przedstawia cele nadzoru nad kasami, narzędzia (środki) nadzorcze stosowane wobec kas przez KNF w związku z sytuacją ekonomiczno-finansową, ponowne zlecenie przez KNF badania sprawozdania finansowego kasy (art. 62d ustawy o skok), a także sankcje nakładane przez organ nadzoru. W tym zakresie ciekawi mnie zdanie Doktorantki na temat znaczenia zmiany statusu prawnego Komisji Nadzoru Finansowego dokonanej ustawą z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie

niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku (Dz. U. poz. 2243) skoro sama pisze, że po tej zmianie „dyskusja co do statusu Komisji Nadzoru Finansowego rozgorzeje zapewne na nowo.” (s. 33).

W bardzo ciekawych rozważaniach na temat przesłanek i istoty środka nadzoru jakim jest ponowne badanie sprawozdania finansowego w trybie art. 62 ustawy o skok Autorka jednoznacznie uznaje, że ten środek nadzorczy nie podlega kognicji sądu administracyjnego (s. 75). W tym kontekście pojawia się pytanie o realizację prawa do sądu - stwierdzenie nieważności umowy zawartej pomiędzy Komisją Nadzoru Finansowego a biegłym rewidentem - kiedy kasa na drodze cywilnej kwestionować będzie powołanie biegłego wobec nieziszczenia się w jej ocenie przesłanki nieprawidłowości w przeprowadzonym badaniu sprawozdania finansowego?

Kolejny, trzeci rozdział recenzowanej dysertacji poświęcony jest przedstawieniu roli biegłego w świetle ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych. Autorka analizuje zagadnienia ponownego badania sprawozdania finansowego kasy przez biegłego wskazanego przez KNF, charakter rejestru biegłych rewidentów oraz listy firm audytorskich, obowiązki biegłego rewidenta wynikające z ustawy o biegłych rewidentach oraz ustawy o skok, wymogi przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego, cel i zakres takiego badania, przedmiot, treść i formę sprawozdania z badania, w tym opinii biegłego rewidenta oraz zakres przedmiotowy czynności wykonywanych przez biegłego rewidenta wynikający z art. 62d ustawy o skok. Istotny przedmiot rozważań w tym rozdziale stanowi odpowiedzialność biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, w tym odpowiedzialność cywilna, dyscyplinarna i karna biegłego rewidenta oraz odpowiedzialność administracyjna i cywilna firmy audytorskiej.

Autorka słusznie zauważa, że brak jest w ustawie o skok regulacji umożliwiającej kasie przekazanie informacji objętych tajemnicą zawodową biegłemu rewidentowi upoważnionemu przez Komisję (s. 94). Zabrakło jednak wskazania konsekwencji prawnych takiego ustalenia, a są one praktycznie doniosłe. Docenić należy, że Autorka wskazuje także problem wątpliwości natury etycznej, które wiążą się z badaniem prawidłowości i rzetelności sprawozdania finansowego, które podlegało już badaniu przez innego biegłego rewidenta (s.132). Ważne, że większość ustaleń dokonanych przez Autorkę w zakresie odpowiedzialności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej została dokonana z odpowiednim uwzględnieniem argumentów podniesionych już w doktrynie i orzeczeniach sądów administracyjnych.

W rozdziale czwartym Autorka na tle dorobku doktryny i orzecznictwa przedstawia instytucję biegłego w świetle przepisów kodeksu postępowania administracyjnego. Służy to Jej dla końcowego porównania z instytucją biegłego powołanego w trybie art. 62d ustawy o skok na potrzeby wykonywania nadzoru wobec spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych.

Przesłanki sanacji spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych są przedmiotem analizy w rozdziale V dysertacji. Autorka przedstawia istotę i cel postępowania naprawczego prowadzonego przez KNF, przesłanki jego wszczęcia oraz ponowne badanie sprawozdania finansowego kasy jako przesłankę ustalenia jej sytuacji ekonomiczno-finansowej. Analizując pojęcie straty bilansowej Autorka przyznaje, że „przepisy regulujące wycenę aktywów kas są corocznie nowelizowane, co w znaczący sposób utrudnia ich stosowanie przez kasy.” (s.231), podając dalej przykłady pewnych niespójności. Można nawet pokusić się tutaj o dalej idący skutek, że może to mieć także negatywny dla kas skutek w postaci ewentualnego skorzystania przez KNF z art. 62d ustawy o skok, podczas gdy to przepisy prawa bilansowego dopuszczają a nawet same powodują pewne zróżnicowanie wyceny aktywów finansowych.

Zakończenie winno w dysertacji doktorskiej być zatytułowane „Wnioski” i takowe zawierać; samo słowo „zakończenie”, tak samo jak „podsumowanie”, bardziej pasuje do wypracowania, niż do poważnej pracy naukowej, z którą mamy tu do czynienia. Co jednak do wymogu sformułowania wniosków, to jak najbardziej Zakończenie spełnia swą funkcję. Autorka zwięźle i trafnie relacjonuje najważniejsze ustalenia związane z podjętym tematem. W odniesieniu do obecnej konstrukcji nadzoru nad spółdzielczymi kasami oszczędnościowo-kredytowymi oraz ponownego badania sprawozdania finansowego kasy przez biegłego rewidenta Doktorantka dokonuje trafnych ocen w zakresie jej celu, przesłanek oraz charakteru prawnego, przekonująco wyraża swoje oceny i postuluje konkretne zmiany ustawodawcze. Istotne znaczenie dla ustaleń podsumowujących ma analityczne porównanie modelu biegłego z art. 62d ustawy o skok i biegłego powołanego w trybie 84 kodeksu postępowania administracyjnego.

Końcowy wniosek Autorki na temat przesłanek ponownego badania sprawozdania finansowego kasy, że „Komisja Nadzoru Finansowego nie ma przy tym wystarczających kompetencji do stwierdzenia naruszenia prawa w badaniu sprawozdania finansowego kasy. W związku z tym nie można uznać, iż dochodzi do przesunięcia funkcjonalnego kompetencji z podmiotu publicznoprawnego, tj. organu nadzoru na podmiot prawa prywatnego”. (s.256) jest przeciwny tezom z orzecznictwa, ale trafnie uargumentowany.

VI. Dobór źródeł i strona formalna rozprawy

Rozprawa doktorska jest dość starannie zredagowana. Nie zawiera błędów ani sprzeczności, napisana jest komunikatywnie, poprawnym językiem polskim i precyzyjnym językiem prawniczym. Wyrażanie własnych opinii dotyczących obowiązujących regulacji prawnych stanowią rezultat bardzo dobrej znajomości tytułowej problematyki.

Drobne zastrzeżenia można mieć wobec niektórych sformułowań zawartych w pracy: „Przedmiotem pracy są przede wszystkim dowody gromadzone

przez organ nadzoru ..." (s.14); „Podmiotem pracy są spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe ..." (s.14). W przypisach błędnie są sporządzone powołania (np. Warszawa 2014 r., str. 374.), a także niezbyt precyzyjnie powoływane są pozycje z baz Legalis i Lex (często bez roku, jednostki redakcyjnej).

Rozprawa jest dobrze udokumentowana poglądami doktryny, umiejętnie dobranymi orzeczeniami (znacząca liczba 161 orzeczeń) oraz aktami prawnymi. Pewne zastrzeżenia można mieć do wykazów, na końcu pracy. Wykaz aktów prawnych i skrótów jest nieco chaotyczny i niekonsekwentny, akty prawne są zestawione według niezrozumiałego klucza (brak hierarchiczności, brak chronologii). Wykaz literatury (285 pozycji) choć ułożony alfabetycznie, rozpoczynany jest błędnie od inicjałów imienia. Spis stron internetowych wymagałby istotnego uporządkowania, podziału na dokumenty, artykuły, dane itp. w innym razie większość podanych linków nie ma wartości poznawczej.

VII. Konkluzja

Ogólna koncepcja rozprawy doktorskiej, przyjęty sposób argumentowania oraz analiza szczegółowa w poszczególnych rozdziałach pracy zasługują w pełni na akceptację. Przedłożona przez mgr mgr Dorotę Sowińską-Kobelak rozprawa doktorska pt. „Opinia biegłego jako narzędzie nadzorcze Komisji Nadzoru Finansowego i dowód w postępowaniu administracyjnym” stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, potwierdzając ogólną wiedzę teoretyczną Autorki w zakresie prawa – prawa finansowego, prawa rynku finansowego oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia przez Nią pracy naukowej. Tym samym odpowiada ona wymaganiom stawianym pracom doktorskim przewidzianym w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789 ze zm.) i stanowi podstawę do podjęcia dalszych stadiów postępowania w przewodzie doktorskim, zmierzających do nadania pani mgr Dorocie Sowińskiej-Kobelak stopnia naukowego w dyscyplinie nauki prawne.

Dr hab. Anna Jurkowska-Zeidler, prof. UG